

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2022 m. balandžio 5 d.
(OR. en)

7916/22

JAI 450
FREMP 71
JAIEX 32
VISA 66
FRONT 150
COSI 90
COEST 270
FISC 92

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2022 m. kovo 28 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Jeppe TRANHOLMUI-MIKKELSENIUI
Komisijos dok. Nr.:	C(2022) 2028 final
Dalykas:	2022 m. kovo 28 d. KOMISIJOS REKOMENDACIJA dėl investuotojų pilietybės ir leidimo gyventi schemų, taip pat dėl neatidėliotųjų veiksmų, susijusių su Rusijos invazija į Ukrainą

Delegacijoms pridedamas dokumentas C(2022) 2028 final.

Priedama: C(2022) 2028 final

Briuselis, 2022 03 28
C(2022) 2028 final

KOMISIJOS REKOMENDACIJA

2022 03 28

**dėl investuotojų pilietybės ir leidimo gyventi schemų, taip pat dėl neatidėliotinų
veiksmų, susijusių su Rusijos invazija į Ukrainą**

KOMISIJOS REKOMENDACIJA

2022 03 28

dėl investuotojų pilietybės ir leidimo gyventi schemų, taip pat dėl neatidėliotinų veiksmų, susijusių su Rusijos invazija į Ukrainą

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 292 straipsnį,

kadangi:

- (1) 2019 m. sausio 23 d. Komisija paskelbė ataskaitą dėl investuotojų pilietybės ir leidimo gyventi schemų, kurioje atkreiptas dėmesys į tokių schemų keliamus pavojus, įskaitant susirūpinimą dėl saugumo, pinigų plovimo, mokesčių slėpimo ir korupcijos¹. Tokius pavojus dar labiau padidina tai, kad su Sąjungos pilietybe arba leidimu gyventi valstybėje narėje yra susijusios tarpvalstybinės teisės;
- (2) investuotojų pilietybės schemas, pagal kurias pilietybė suteikiama už iš anksto nustatytą mokėjimą ar investicijas ir be tikro ryšio su atitinkamomis valstybėmis narėmis, gali daryti poveikį visai Europos Sąjungai, nes kiekvienas asmuo, turintis valstybės narės pilietybę, kartu yra ir Sąjungos pilietis. Vienos valstybės narės sprendimas suteikti pilietybę mainais už mokesčių ar investicijas automatiškai įpareigoja kitas valstybes nars suteikti investuotojui teises, visų pirma laisvo judėjimo teisę, teises patekti į ES vidaus rinką ir vykdyti ekonominę veiklą arba teisę balsuoti ir būti išrinktam ES ir vietos valdžios rinkimuose. Reklamuojant tokias schemas būtent Sąjungos pilietybės privalumai dažnai nurodomi kaip patraukliausi jų bruožai. Sąjungoje trys valstybės narės taiko arba taikė vadinamąsias investuotojų pilietybės schemas;
- (3) investuotojų leidimo gyventi schemas, pagal kurias leidimas gyventi išduodamas mainais už iš anksto nustatytą mokesčių ar investicijas, daro poveikį kitoms valstybėms narėms ir visai ES, nes galiojančiu leidimu gyventi trečiųjų šalių piliečiams suteikiamos tam tikros teisės, be kita ko, teisė laisvai keliauti Šengeno erdvėje. Remiantis 2019 m. Komisijos ataskaita, tuo metu tokias investuotojų leidimo gyventi schemas taikė devyniolika valstybių narių;
- (4) Komisija mano, kad valstybės narės taikomos investuotojų pilietybės schemas yra nesuderinamos su Europos Sąjungos sutarties 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtintu lojalus bendradarbiavimo principu ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 20 straipsnyje numatyta ES pilietybės sąvoka ir turi būti panaikintos. Todėl 2020 m. spalio 20 d. ji pradėjo pažeidimo nagrinėjimo procedūras prieš dvi valstybes nars ir paragino kitą

¹ Komisijos ataskaita Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Investuotojų pilietybės ir leidimo gyventi schemas Europos Sąjungoje“, COM(2019) 12 *final*.

valstybę narę nutraukti savo schemą. Dvi iš šių valstybių narių per tą laiką nutraukė arba šiuo metu jau baigia nutraukti investuotojų pilietybės schemų taikymą;

- (5) Komisija mano, kad valstybės narės taip pat turėtų imtis priemonių ir užtikrinti, kad investuotojų leidimo gyventi schemas nekeltų pavojaus, visų pirma susijusio su saugumu, pinigų plovimu, mokesčių slėpimu ir korupcija. Šiuo tikslu valstybės narės turėtų užtikrinti, kad būtų imtasi visų būtinų apsaugos priemonių šiam pavojui pašalinti, be kita ko, nustatydamos ir atlikdamos patikrinimus dėl leidimo gyventi sąlygų ir saugumo sąlygų prieš išduodant tokius leidimus gyventi, ir tikrindamos, ar gyvenimas šalyje yra nepertraukiamas;
- (6) labai svarbu apriboti riziką, susijusią su trečiųjų šalių vykdomomis investuotojų pilietybės ir leidimo gyventi schemomis. Stebėdama bevizį režimą ir plėtros procesą ir atsižvelgdama į ES interesus, Komisija atidžiai tikrina trečiųjų šalių taikomas investuotojų pilietybės schemas, kuriomis gali būti naudojamosi siekiant apeiti ES trumpalaikių vizų išdavimo procedūrą. Padidėjus rizikai valstybių narių vidaus saugumui, vizos reikalavimo netaikymas laikinai sustabdomas²;
- (7) valstybės narės, atsižvelgdamos į Rusijos karinę agresiją ir invaziją į Ukrainą ir dabartinės padėties rimtumą, turėtų apsvaistyti galimybę ne tik nedelsiant panaikinti visas esamas investuotojų pilietybės schemas ir apdairiai valdyti investuotojų leidimo gyventi schemas, bet ir imtis tolesnių veiksmų. Didžioji dauguma Jungtinių Tautų Organizacijai priklausančių valstybių Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos rezoliucija³ griežtai pasmerkė neišprovokuotą Rusijos karinę agresiją ir karą prieš Ukrainą. Kovo 16 d. Tarptautinis Teisingumo Teismas priėmė nutartį, kurioje nurodė, kad Rusija nedelsdama turi sustabdyti karo veiksmus Ukrainos teritorijoje⁴;
- (8) 2022 m. vasario 24 d. išvadose⁵ Europos Vadovų Taryba kuo griežčiausiai pasmerkė neišprovokuotą ir nepagrįstą Rusijos karinę agresiją prieš Ukrainą, pabrėždama šiurkštų tarptautinės teisės ir Jungtinių Tautų Chartijos principų pažeidimą. Europos Vadovų Taryba pareikalavo, kad Rusija visapusiškai gerbtų Ukrainos teritorinį vientisumą, suverenitetą ir nepriklausomybę su jos tarptautiniu mastu pripažintomis sienomis, įskaitant Ukrainos teisę pasirinkti savo likimą. Europos Vadovų Taryba patvirtino, kad Rusijos valdžiai tenka visa atsakomybė už agresijos veiksmus, dėl kurių kenčia ir žūsta žmonės, ir kad jai tenka visa atsakomybė už šiuos veiksmus. Europos Vadovų Taryba taip pat griežtai pasmerkė Baltarusijos dalyvavimą šioje agresijoje prieš Ukrainą ir paragino ją susilaikyti nuo tokių veiksmų ir laikytis tarptautinių įsipareigojimų. Todėl Europos Sąjungos Taryba priėmė kelis sankcijų Rusijai ir Baltarusijai rinkinius⁶;

² Vizų režimo išimties taikymo Vanuatu bus atsisakyta 2022 m. gegužės 4 d. 2022 m. kovo 3 d. Tarybos sprendimas (ES) 2022/366 dėl Europos Sąjungos ir Vanuatu Respublikos susitarimo dėl bevizio režimo trumpalaikio buvimo atveju taikymo dalinio sustabdymo (OL L 69, 2022 3 4, p. 105).

³ Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos rezoliucija „Agresija prieš Ukrainą“, A/ES-11/L.1 (2022 m. kovo 2 d.)

⁴ <https://www.icj-cij.org/public/files/case-related/182/182-20220316-ORD-01-00-EN.pdf>

⁵ 2022 m. vasario 24 d. Europos Vadovų Tarybos išvados dėl neišprovokuotos ir nepagrįstos Rusijos karinės agresijos prieš Ukrainą, EUCO 18/22.

⁶ <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/sanctions/restrictive-measures-ukraine-crisis/>
<https://www.consilium.europa.eu/en/policies/sanctions/restrictive-measures-against-belarus/>

- (9) reaguodamos į Rusijos karą prieš Ukrainą, Europos Komisija, Prancūzija, Vokietija, Italija, Jungtinė Karalystė, Kanada ir Jungtinės Amerikos Valstijos 2022 m. vasario 26 d. paskelbė bendrą deklaraciją dėl tolesnių ribojamųjų ekonominių priemonių, susijusių su Rusijos invazija į Ukrainą. Šioje bendroje deklaracijoje jos įsipareigojo apriboti galimybę gauti pilietybę pagal auksinių pasų schemą, pagal kurią su Rusijos valdžia susiję turtingi rusai įgyja pilietybę ir galimybes naudotis jų finansų sistemomis⁷. Jos įsipareigojo įsteigti transatlantinę darbo grupę, kuri užtikrintų veiksmingą finansinių sankcijų įgyvendinimą, taip pat siektų nustatyti ir suardyti neteisėtai įgytų pajamų judėjimą; Europos Komisija taip pat įsteigė turto išaldymo ir areštavimo darbo grupę, kurios tikslas – užtikrinti ES lygmens koordinavimą sankcijų į sąrašą įtrauktiems asmenims įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo srityje ir kuri, siekdama užtikrinti sankcijų veiksmingumą, koordinuos veiklą su tarptautine darbo grupe;
- (10) 2022 m. kovo 1 d. Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl Rusijos agresijos prieš Ukrainą⁸, kurioje paragino investuotojų pilietybės schemas taikančias valstybes nares peržiūrėti visus tokio gyventojų statuso gavėjų sąrašus ir panaikinti leidimus gyventi, suteiktus didelės grynosios vertės turto turintiems Rusijos asmenims ir jų šeimų nariams, visų pirma susijusiems su asmenimis ir įmonėmis, kuriems taikomos sankcijos;
- (11) pranešime, pateiktame su pasiūlymais Komisijai dėl investuotojų pilietybės ir leidimo gyventi schemų, Europos Parlamentas palankiai įvertino valstybių narių paskelbtą įsipareigojimą apriboti pilietybės pardavimą rusams, susijusiems su Rusijos valdžia. Jis taip pat paragino visas valstybes nares nedelsiant nustoti taikyti investuotojų pilietybės ir leidimo gyventi schemas visiems pareiškėjams iš Rusijos. Be to, Parlamentas paragino valstybes nares iš naujo įvertinti visus per pastaruosius kelerius metus patvirtintus Rusijos piliečių prašymus ir naudojantis visomis nacionalinėje ir Sąjungos teisėje numatytomis galimybėmis užtikrinti, kad nė vienas Rusijos asmuo, turintis finansinių, verslo ar kitokių ryšių su V. Putino režimu, neišsaugotų savo pilietybės ir leidimo gyventi šalyje teisių arba kad tokiems asmenims naudotis tomis teisėmis būtų laikinai uždrausta;
- (12) reaguodama į Rusijos įsiveržimą į Ukrainą ir dėl to priimtas ribojamąsias priemones, viena valstybė narė pranešė, kad sustabdė Rusijos ir Baltarusijos pareiškėjų prašymų nagrinėjimą pagal investuotojų pilietybės schemą, kol bus nuspręsta kitaip. Kai kurios valstybės narės taip pat paskelbė apie ketinimą Rusijos piliečiams nebeišduoti leidimų gyventi šalyje pagal investuotojų leidimo gyventi schemas. Vis dėlto, atsižvelgiant į padėties rimtumą, valstybės narės turėtų imtis papildomų priemonių;
- (13) Rusijos arba Baltarusijos piliečiai, kuriems taikomos ES ribojamosios priemonės, galėjo arba vis dar gali įgyti Sąjungos pilietybę pagal investuotojų pilietybės schemas. Todėl valstybės narės, kurios yra suteikusios Rusijos ar Baltarusijos piliečiams pilietybę pagal investuotojų pilietybės schemą, turėtų įvertinti, ar šių asmenų natūralizacija neturėtų būti panaikinta dėl to, kad jiems taikomos ES ribojamosios priemonės dėl veiksmų, kuriais pakertamas Ukrainos teritorinis vientisumas, suverenitetas ir nepriklausomybė arba į juos kėsinamasi (toliau – ES ribojamosios

⁷ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_22_1423

⁸ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0052_EN.html

priemonės), arba dėl to, kad yra kitaip nustatyta, kad jie kaip nors labai remia karą Ukrainoje ar kitą susijusią Rusijos valdžios ar A. Lukašenkos režimo veiklą, kuria pažeidžiama tarptautinė teisė. Šį vertinimą taip pat turėtų atlikti valstybės narės, kurios per tą laiką laipsniškai panaikino savo investuotojų pilietybės schemas. Siekiant išvengti apėjimo ir užtikrinti išsamų vertinimą, tai taip pat turėtų būti taikoma tais atvejais, kai šie asmenys buvo natūralizuojami kaip pagrindinio prašytojo/pareiškėjo šeimos nariai. Atlikdamos šį vertinimą, atitinkamos valstybės narės turi atsižvelgti į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo nustatytus Sąjungos pilietybės netekimo principus, visų pirma proporcingumo principą ir pagrindinių teisių apsaugą⁹;

- (14) be to, dėl investuotojų leidimo gyventi schemų galėjo ir gali būti sudarytos lengvesnės sąlygos į ES teritoriją ar vidaus rinką patekti ir Šengeno erdveje judėti Rusijos ar Baltarusijos piliečiams, kuriems taikomos arba pradedamos taikyti ES ribojamosios priemonės arba kitaip nustatyta, jog jie kaip nors kitaip labai remia karą Ukrainoje ar kitą susijusią Rusijos valdžios ar A. Lukašenkos režimo veiklą, kuria pažeidžiama tarptautinė teisė;
- (15) jei atlikusios vertinimą valstybės narės padaro išvadą, kad Rusijos ir Baltarusijos piliečiams taikomos arba pradedamos taikyti ES ribojamosios priemonės, arba jeigu kitaip nustatoma, kad jie kaip nors kitaip labai remia karą Ukrainoje ar kitą susijusią Rusijos valdžios ar A. Lukašenkos režimo veiklą, kuria pažeidžiama tarptautinė teisė, ir jei tai atitinka proporcingumo principą, pagrindines teises ir valstybių narių nacionalinę teisę, jos turėtų nedelsdamos panaikinti šiems asmenims pagal investuotojų leidimo gyventi schemas išduotus leidimus gyventi arba, priklausomai nuo aplinkybių, atsakyti juos atnaujinti. Šį vertinimą taip pat turėtų atlikti valstybės narės, kurios per tą laiką galbūt laipsniškai panaikino savo investuotojų leidimo gyventi schemas. Siekiant išvengti procedūrų apėjimo ir užtikrinti visapusišką vertinimą, tai taip pat turėtų būti taikoma tais atvejais, kai, atlikus vertinimą ir laikantis Šeimos susijungimo direktyvos¹⁰, tokiems asmenims leidimas gyventi šalyje buvo suteiktas pagal investuotojų leidimo gyventi schemą kaip leidimo gyventi turėtojo šeimos nariui;
- (16) atsižvelgiant į tai, kad šiomis konkrečiomis aplinkybėmis sunku atlikti tinkamus saugumo tikrinimus ir išsamų patikrinimą, taip pat atsižvelgiant į padėties rimtumą, valstybės narės, taikančios investuotojų leidimo gyventi schemas, taip pat turėtų sustabdyti leidimų gyventi išdavimą pagal tokias schemas Rusijos ir Baltarusijos piliečiams. Tai turėtų būti daroma laikantis proporcingumo principo, pagrindinių teisių ir valstybių narių nacionalinės teisės;
- (17) Komisija nuolat informuos Europos Parlamentą ir Tarybą apie šios rekomendacijos įgyvendinimą, remdamasi valstybių narių ataskaitomis ir visa turima informacija, įskaitant atitinkamas diskusijas su valstybėmis narėmis;
- (18) šia rekomendacija neturėtų būti daromas poveikis Rusijos ir Baltarusijos piliečių priėmimui ir gyvenimui ES dėl kitų priežasčių, pavyzdžiui, humanitarinio priėmimo ar tarptautinės apsaugos;

⁹ 2010 m. kovo 2 d. Sprendimas *Rottmann*, C-135/08, EU:C:2010:104, ir 2019 m. kovo 12 d. Sprendimas *Tjebbes ir kt.*, C-221/17, EU:C:2019:189.

¹⁰ 2003 m. rugsėjo 22 d. Tarybos direktyva 2003/86/EB dėl teisės į šeimos susijungimą, *OL L* 251, 2003 10 3, p. 12-18.

- (19) 2022 m. kovo 9 d. Europos Parlamentas priėmė ataskaitą su pasiūlymais Komisijai dėl investuotojų pilietybės ir leidimo gyventi schemų, kurioje raginama visose valstybėse narėse visiškai panaikinti investuotojų pilietybės schemas ir griežtai reglamentuoti įvairius investuotojų leidimo gyventi schemų aspektus;
- (20) ši rekomendacija yra tik dalis Komisijos politikos, kuria siekiama imtis ryžtingų veiksmų, susijusių tiek investuotojų pilietybės, tiek leidimo gyventi schemomis. Todėl ji turėtų būti vertinama atsižvelgiant į platesnes pastangas ir nedaro poveikio vykdomoms ir būsimoms Komisijos iniciatyvoms šioje srityje,

PRIĖMĖ ŠIĄ REKOMENDACIJĄ:

INVESTUOTOJŲ PILIETYBĖS SCHEMOS

1. Investuotojų pilietybės schemas, pagal kurias valstybės narės pilietybę, taigi ir Sąjungos pilietybę, suteikiama mainais už iš anksto nustatytą mokestį ar investiciją ir be tikro ryšio su valstybe nare, yra nesuderinamos su Europos Sąjungos sutarties 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtintu lojalaus bendradarbiavimo principu ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 20 straipsnyje numatyta Sąjungos pilietybės sąvoka. Bet kuri valstybė narė, taikanti investuotojų pilietybės schemą, turi nedelsdama užtikrinti, kad būtų laikomasi įsipareigojimų pagal šias Sutarties nuostatas ir nedelsdama nutraukti jos taikymą.

INVESTUOTOJŲ LEIDIMO GYVENTI SCHEMOS

2. Valstybės narės taip pat turėtų imtis priemonių ir užkirsti kelią investuotojų leidimo gyventi schemų taikymui, jei tai kelia su saugumu, pinigų plovimu, mokesčių slėpimu ir korupcija susijusių pavojų. Šiuo tikslu valstybės narės turėtų užtikrinti, kad būtų imtasi visų būtinų apsaugos priemonių šiam pavojui pašalinti, be kita ko, nustatydamos ir atlikdamos patikrinimus dėl leidimo gyventi sąlygų ir saugumo sąlygų prieš išduodant tokius leidimus gyventi, ir tikrindamos, ar gyvenimas šalyje yra nepertraukiamas.

NEATIDĖLIOTINI VEIKSMAI, KURIŲ REIKIA IMTIS DĖL RUSIJOS ĮSIVERŽIMO Į UKRAINĄ

3. Nepaisant 1 punkto, bet kuri valstybė narė, natūralizavusi Rusijos ar Baltarusijos piliečius pagal investuotojų pilietybės schemą, pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikoje nustatytus principus, įskaitant proporcingumo principą ir pagrindinių teisių apsaugą, turėtų nedelsdama įvertinti, ar šių asmenų natūralizacija neturėtų būti panaikinta dėl to, kad
 - atitinkamam asmeniui taikomos arba pradedamos taikyti ES ribojamosios priemonės

- arba kitaip nustatoma, kad atitinkamas asmuo bet kaip labai remia karą Ukrainoje ar kitą susijusią Rusijos valdžios ar A. Lukašenkos režimo veiklą, kuria pažeidžiama tarptautinė teisė.

Tai taip pat turėtų būti taikoma tais atvejais, kai šie asmenys buvo natūralizuojami kaip pagrindinio pareiškėjo šeimos nariai.

4. Valstybės narės turėtų nedelsdamos panaikinti Rusijos ir Baltarusijos piliečiams pagal investuotojų leidimo gyventi schemą išduotus leidimus gyventi arba priklausomai nuo aplinkybių, atsisakyti juos atnaujinti, jei atlikus vertinimą
 - nustatoma, kad atitinkamam asmeniui taikomos arba pradedamos taikyti ES ribojamosios priemonės
 - arba kitaip nustatoma, kad atitinkamas asmuo bet kaip labai remia karą Ukrainoje ar kitą susijusią Rusijos valdžios ar A. Lukašenkos režimo veiklą, kuria pažeidžiama tarptautinė teisė.

su sąlyga, kad valstybės narės laikosi proporcingumo principo, pagrindinių teisių ir savo nacionalinės teisės. Tai taip pat turėtų būti taikoma tais atvejais, kai, atlikus vertinimą ir laikantis Šeimos susijungimo direktyvos, tokiems asmenims leidimas gyventi šalyje buvo suteiktas pagal investuotojų leidimo gyventi schemą kaip leidimo gyventi turėtojo šeimos nariui.

5. Valstybės narės, taikančios investuotojų leidimo gyventi schemas, turėtų nebeišduoti leidimų gyventi Rusijos ir Baltarusijos piliečiams pagal investuotojų leidimo gyventi schemas, su sąlyga, kad valstybės narės laikosi proporcingumo principo, pagrindinių teisių ir savo nacionalinės teisės.
6. Atitinkamos valstybės narės turėtų iki gegužės pabaigos pateikti Komisijai šios rekomendacijos įgyvendinimo ataskaitą, visų pirma 3 ir 4 punktuose nurodyto vertinimo rezultatus. Po to atitinkamos valstybės narės taip pat turėtų reguliariai informuoti Komisiją.

Priimta Briuselyje 2022 03 28

*Komisijos vardu
Ylva Johansson
Komisijos narė*